

PROGRAM:

- KI 19.00 - 19.25 Velkomst og kort fra udvalgene
- KI 19.25 - 19.45 DK2020 indsatser
- KI 19.45 - 20.00 Udenlandske tilflyttere
- KI 20.00 - 20.30 Kaffe og dialog ved bordene
- KI 20.30 - 20.45 Inspiration fra
Landdistriktskonferencen 2023
- KI 20.45 - 21.00 Udvalgets retning i 2024

Velkommen

v/udvalgsformand Thomas Ørting Jørgensen

TØNDER
KOMMUNE

*Landdistrikter i
en
brydningstid*

*13 lokalområder,
23 deltagere*

*VE som
løftestang for
lokal
udvikling*

*Nationalt fokus,
nye muligheder,
store potentialer*

*Borgermøder
med
minister Louise
Schack Elholm...*

*Finanslovsforslag for 2024 med 100 mio. kr.
årligt i perioden 2024-2027 til initiativer
målrettet landdistriktsområdet.*

*Borgermøde herom med Louise Schack
Elholm...*

*Det nærmeste møde er d. 11. december 2023
på Rødding Højskole fra kl 19-20*

Tilmeldingslink: <https://forms.office.com/e/YAYbg6HtDK>

Nyt fra KVU

Foreningen Bæredygtig fremtid

VE-selskab er under stiftelse

Bosætning – Nye tal viser et lille fald – den 10.oktober var vi 36.726

Erhvervs og turismestrategi på vej

Udviklingsplaner for områdebyerne Skærbæk, Bredebro og Løgumkloster...

LUP i gang i Ballum og Møgeltønder og der må gerne komme flere til...

Nyt fra TMU

- Ejendomsstrategi
- Offentlige ladestandere
- ABC-cykelstien
-

Skiltning på P-pladser med ladestandere

E33.1 med påtrykt ladesymbol.
De gældende tidsbegrænsninger
for parkeringspladsen gælder.

UE33,7
Kun biler, der oplader må holde
her.

- **Nyt fra Klima,
Natur og Grøn
omstilling**

Nyt fra DK2020

Nyt omkring kollektiv varme

Nyt fra VE arbejdet

• Hver landsby tæller

Udpluk af projekter og initiativer som landsbyer frivilligt kan engagere sig i

Kvashegn

Hvordan man kan anvende almindeligt haveaffald på en ny måde – til gavn for både klimaet og naturen.

Lad os bygge mursejler redekasser

Desværre er mursejlerne på tilbagegang. Det er nødvendigt at gøre noget før bestanden af mursejlere bliver så lille, at den får svært ved at overleve i fremtiden.

Fælles regenerative køkkenhaver

For at skabe styrkere fællesskab, muligheden for at møde nye mennesker fra den samme by, adgang til sund og lokal mad og meget mere.

Klima fælles spising

Et værksted hvor borgerne kan lære at lave bæredygtig mad uden kød, der smager god og er god for miljøet.

• Hver landsby tæller - idéer

Bedre affald sortering og mindre plastforbrug ved events

Flere affaldssorteringsspande for at genbruge plasten eller genbrugsglas for at reducer plast forbrug.

Præmiering af årets grønneste borgere/landsby

Dette projekt er stadig i processen men idéen er at give en præmie for at motivere borgerne eller landsbyer at være mere grønne og bæredygtige.

Lad os beskytte vilde insekter og bier

Projekt er i processen, men idéen er at bygge flere insekter og bi hotel, der mange vilde bier mangler steder, hvor de kan bygge rede og lægge æg.

Flere vilde haver

Biodiversiteten er under pres. Man kan hjælpe naturen i sin egen have bare med at give lidt plads til en vildere natur. Derfor vil kommunen give en pakke med forskellige blomsterfrø.

Fælles kompostbunke

Idéen er at lave fælles kompostbunke hvor borgerne fra den samme landsby kan samle haveaffald og køkkenaffald og lave kompost der kan bruges i f.eks. fælles køkkenhave.

Lad os plante træer sammen

En sjov aktivitet for at øge skov i kommunen der vil bidrage til at reducere drivhusgasserne og realisere merværdier.

Lad os cykle samme

Projektet er stadig i processen, men idéen er at få folk til at cykle mere.

Fælles høns og gæs

Projektet vil hjælpe landsbyerne med at skabe et stærkere fælleskab mellem borgerne og med at reducere CO₂ aftrykket i forbindelse med produktionen af æg og gæs.

Regenerativt landbrug

Skovrejsning

Fokusområde: Ændret drift af almindelige landbrugsjorder	
Milepæl: <ul style="list-style-type: none">Tønder Kommune skal være et attraktivt sted at eksperimentere og lære om mulighederne forbundet med ændret drift af landbrugsjorder	
Indsats	Uddybning
Storskala eksperimenter og forskning	Tønder Kommune skal være hjemsted for storskalaeksperimenter for ændret drift af almindelige landbrugsjorder.
Øge humusindholdet i jordbunden	Ved at øge indholdet af varig humus i den øverste del af jordbunden, kan der bindes CO ₂ . En indsats kunne derfor være at sigte efter en forøgelse af humusindholdet i jorden. Region Schleswig-Holstein arbejder med dette tema og kan tjene som inspiration og anvendes til sparring og erfaringsudveksling. Der skal udarbejdes simpel vidensformidling til lokale landmænd (f.eks. tre tips til at øge humusindholdet), der kan danne grobund for nye fællesskaber og eksperimenter.
Vidensdeling og læring	Mulighederne for at opnå CO ₂ -reduktioner og merværdier via ændret drift af landbrugsjorder er et område som er forbundet med store usikkerheder og pågående forskning. Derfor er der behov for at sikre, at kommunens landmænd på en nem måde kan indhente ny og vigtig viden, samt at de har mulighed for at indgå i relevante netværk og eksperimenter. Det kræver en flersidig indsats og samarbejde mellem flere parter i forhold til løbende at arrangere og koordinere videndlingsarrangementer, praktiske workshops, foredrag, og lignende.

Forskningsprojekt

Tønder Kommune, RUC (Roskilde UniversitetsCenter), KU (Københavns universitet), SEGES og 6-7 lokale landmænd er ved at etablere et samarbejde og forskningsprojekt, hvor potentialet skal undersøges nærmere – stadig under udarbejdelse

Målet er 4.220 ha mere skov inden 2030

Mange støttemuligheder

- Landbrugsstyrelsen
- Klimaskovfonden
- Growing Trees DK
- Naturplant
- Climate trading
- Aage V. Jensen Naturfond
- Den Danske Naturfond
- Nyskovfonden

Udfordring:

Der mangler arealer for at kunne realisere øget skovrejsning

Fælles varmeløsninger

Lokal varmeløsning bør etableres:

- Agerskov
- Møgeltønder
- Højer
- Øster Højst
- Døstrup
- Ulriksallé
- Rosinfelt

Skal undersøges nærmere:

- Abild
- Jejsing
- Bedsted

Kollektiv varmforsyning:

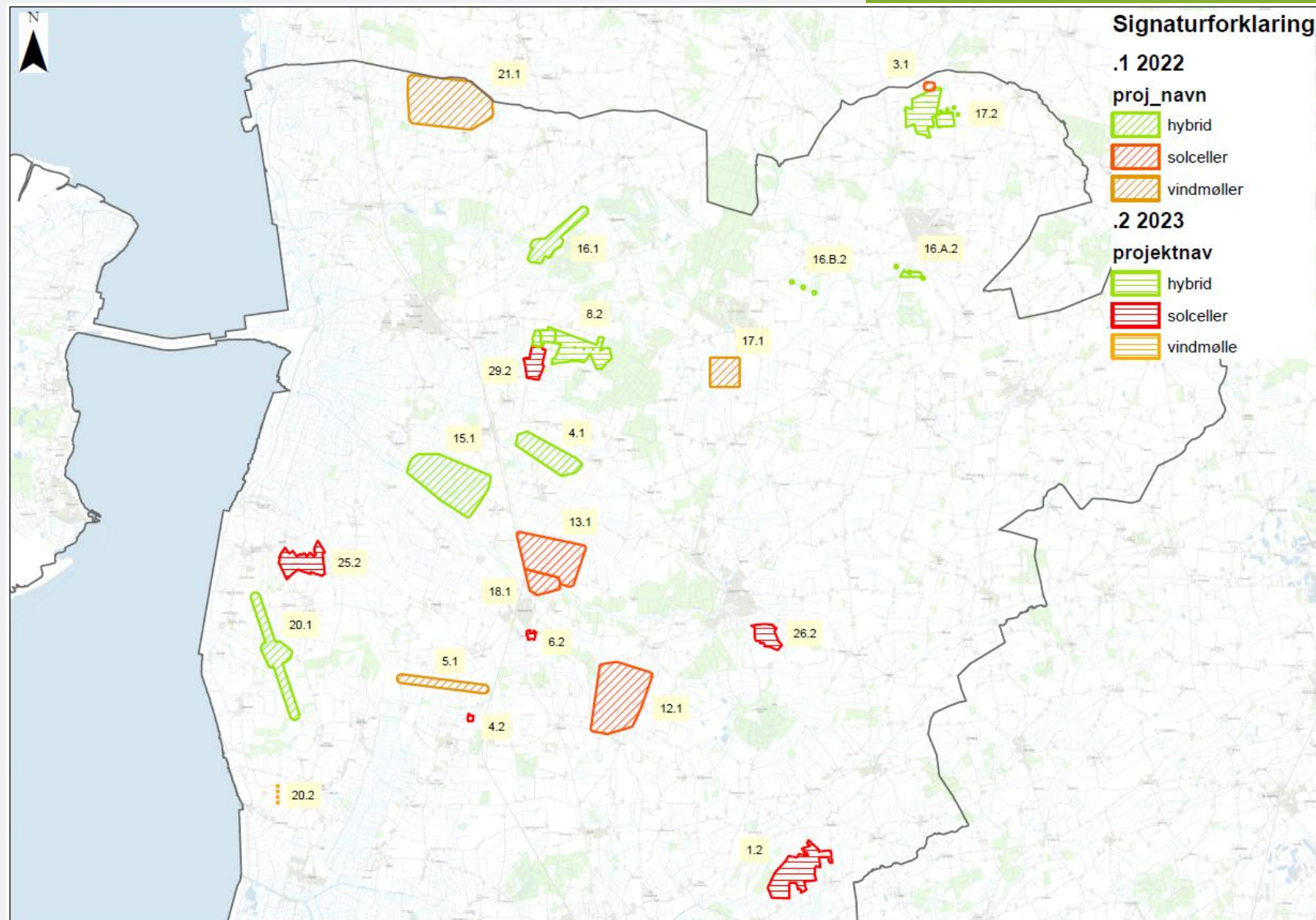
Definition:

- Etablering af varmforsyningsenhed der helt eller delvist sørger for opvarmning er mere end 1 husstand

Kontakt til Tønder Kommune:

Aron Jørgensen, arjo6@toender.dk eller tlf.: 30663963

• Status for VE

11 projekter fra 21/22
igangsat med
planlægning

9 projekter fra 22/23
+ 1 repowering har
været i idéhøring, og
skal politisk
igangsættes til
planlægning.

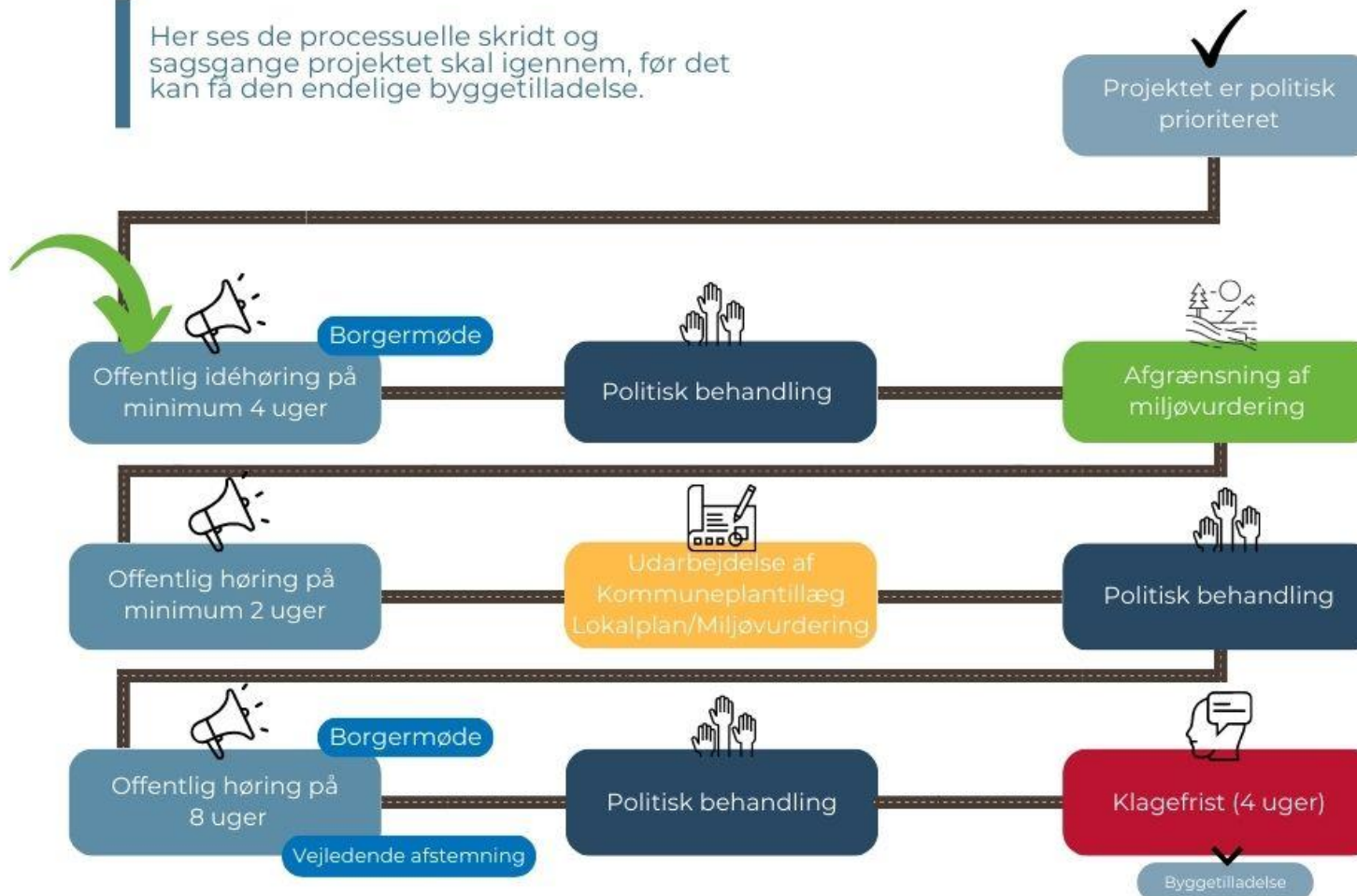
• Status for VE

TØNDER
KOMMUNE

Planlægningsproces VE-anlæg

Her ses de processuelle skridt og sagsgange projektet skal igennem, før det kan få den endelige byggetilladelse.

Alle 10 ansøgninger fra 22/23 er i venteposition.

3 projekter mangler afgrænsning

6 projekter m. afgrænsning i høring, eller færdig afgrænsning.

2 projekter i offentlig høring.

TØNDER
KOMMUNE

- **Nyt om bosætning og tilflytning**

Bosætningskonsulent Marianne Krag Okholm

*Hvad kan I få ud af at byde velkommen,
modtage, hjælpe og oversætte?
– vi kunne kalde det:*

Whats in it for us?

Udenlandske tilflyttere ...

Whats in it for us?

- *Nye naboer*
- *Huspris-stigninger*
- *Flere medlemmer i foreninger*

DER ER MANGE INDSATSER DER ER VÆRDIFULDE:

- **GADEAMBASSADØRER**
- **VELKOMSTPAKKER**
- **INVITATIONER PÅ FLERE SPROG**
- **LOKALBLAD DER FORTÆLLER OM LOKALE TILTAG**
- **LOKALE FESTER, FORTÆLLE-GÅTURE, STRIKKECAFÉER, STEMME DØRKLOKKER OG LAVE KOMPETENCEOVERSIGTER, BORGERMØDER, FORENINGSHJEMMESIDER, INFORMATION MM.**

Multietniske Landsbyer...

- Hvorfor er det en opgave for byerne?
- Hvad har vi lært?
- Velkomstpakker – velkomst-
byvandring – velkomstkaffebord –
velkomstbrunch... Kært barn har mange
navne.
- Sprogcafé-netværk...
- Input til lokalblade om etnicitet i
landsbyen (tilflyttertallet i lokalbladet)

PAUSE

”

*Vi ses igen
kl. 20.30*

Inspiration fra Landdistriktskonferencen 2023

LINK – film:

<https://www.tvsyd.dk/nyheder/09-10-2023/1930/1930-09-10-2023?clip=57e6637a-3506-4cfb-b632-a77245602a9b>

<https://www.tvsyd.dk/nyheder/09-10-2023/1930/1930-09-10-2023?clip=57e6637a-3506-4cfb-b632-a77245602a9b>

”

*Årets
landdistriktspris
gik til Hellevad
udviklingsråd!*

Landdistrikts-
konferencen 2023

*...Masser af
inspiration*

Ministerens budskab:
Minister for kirke og
landdistrikter, Louise Schack
Elholm

Landdistrikterne kan løse 4 af
de store kriser

- Velfærdskrisen
- Trivselskrisen
- Biodiversitetskrisen
- Klimakrisen

Lavere klimaaftryk udenfor hamsterhjulet

Arbejde mindre - forbruge mindre

Fra forbruger til borger - kaffe hos naboen i st.f. "to go"

"Naturen det billige skidt"

At leve bæredygtigt: reparere, vedligeholde, recirkulere, dele

Lokale fødevarer

Biodiversitetskrisen

Løser naturkrisen med Collective Impact: "Fremtidens bæredygtige landskaber"

Landskaberne skal bruges multifunktionelt, så der er plads til både sammenhængende natur, skov, marker, vandopland, VE-anlæg, beboelse/erhverv samt rekreative anlæg

Collective Impact er en samarbejdsform som Real Dania som en af de første har taget fat på – en samarbejdsform der kalder på at komplekse problemer løses ved at der arbejdes systemforandrende.

Velfærdskrisen

viser hvordan den relationelle
velfærd supplerer
systemvelfærden

Engagement

Tænke på tværs af offentligt, privat og frivillige

Multifunktionelle mødesteder

Små enheder - det nærlokale fungerer bedst socialt

Frisættelse

Danmark mangler sygeplejersker, hjemmehjælpere og andre varme hænder, der kan sikre kernevelfærden – i landdistrikterne er vi foran på point – for vi er vant til at hjælpe hinanden – vi afprøver sundhedshuse og nærsygehuse – nye samarbejder mellem sundhedsforvaltning og kultur og Fritid...

Trivselskrisen

Trivslen er bedre på landet

Natur helbreder

Færre psykiske lidelser

Givne fællesskaber versus valgfrihed X-large

At høre til uden at gøre sig fortjent

"Stedbundethed letter modernitetens pres på os om individuation"

Rummelighed og diversitet versus segmentering

Funfact: I byerne spørger man: Hvad laver du?

På landet spørger vi: Hvor kommer du fra?

PSYKOLOGISK betyder det at du på landet har en identitet – du er nogen"s" "nabo", "ven", "barn"...

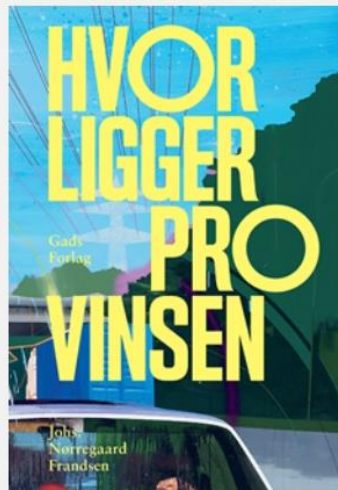
Hvor du i byerne er nødt til at være noget – altså skaber en identitet ...

Og en sidste ting fra konferencen...

BOGANBEFALING:

Bog af Johs. Nørregaard Frandsen, født 1950, professor emeritus fra Syddansk Universitet

Hvor ligger provinsen

Hvor ligger provinsen giver overblik over de mange fortællinger om provins versus centrum, land versus by, der bestandig udvikles.

Udvalgets retning 2024

OBS!!!
Der er stadig
midler i år,
både til
vedligehold og
udvikling!

”

Bæredygtighed
Klima/Energi
Mobilitet
Bosætning
Nye løsninger

HUSK!!

**Har I en LUP – er LUP-puljen
åben for ansøgninger NU!**

**Alle ansøgninger sendes til
landdistriktskoordinatoren**

Kalkj@toender.dk

**! HUSK at indstille lokale
initiativer til Initiativprisen
inden 10. november – prisen
uddeles Medio december.**

Tak for i dag...

Power-point sendes til alle lokalråd

